

Leczenie

Czy pacjent z dodatnimi wynikami badania przeciwciał przeciwko *Borrelia burgdorferi*, bez odnotowania w wywiadzie ukłucia przez kleszcza, skarżący się na bóle stawów powinien być leczony?

Każdy pacjent powinien być leczony, pytanie, czy należy stosować antybiotykoterapię. Przy rozpoznaniu boreliozowego zapalenia stawów (objawy przedmiotowe oraz wyniki badań serologicznych, testy ELISA i western blot) należy zastosować antybiotykoterapię wg zaleceń Polskiego Towarzystwa Epidemiologów i Lekarzy Chorób Zakaźnych (PTEiLChZ). W razie utrzymywania się objawów przedmiotowych powyżej 2 miesięcy należy rozważyć ponowną antybiotykoterapię. Jeśli nie nastąpi poprawa, należy poszukiwać innych przyczyn zapalenia stawów lub/i rozpoznać oporne na leczenie boreliozowe zapalenie stawów. W tym ostatnim przypadku nie należy powtarzać antybiotykoterapii po raz kolejny – czyli trzeci, a zastosować niesteroidowe leki przeciwzapalne. Na terenach endemicznych trzeba rozważyć możliwość ponownego zakażenia *B. burgdorferi*, które często przebiega bez rumienia wędrującego.

Czy każdą zmianę skórnią (grudka, odczyn miejscowy po usunięciu kleszcza) należy leczyć?

Miejsce po usunięciu kleszcza należy zdezynfekować i obserwować. Nie należy rozcinać, wyciskać itp. Przy usuwaniu kleszcza należy zachowywać zasady aseptyki, kleszcza nie rozgniatać itp. Opisywano dospojówkowe zakażenia riketsjami przy nieumiejętnym usuwaniu kleszczy.

Czy po każdym ukłuciu kleszcza jest wskazane zastosowanie antybiotyku?

Nie, nie stosujemy antybiotyków profilaktycznie po każdym ukłuciu kleszcza. Zalecenie jednorazowego, profilaktycznego podania 200 mg doksycykliny ograniczono do osób spoza terenu endemicznego, pokłutych przez wiele kleszczy w terenie endemicznym, patrz zalecenia PTEiLChZ.

Jakie, jak długo i kiedy stosować antybiotyki w leczeniu boreliozy?

Patrz zalecenia PTEiLChZ.

Jak często (statystycznie) opisywane są zmiany kardiologiczne?

Rzadko, u kilku procent chorych.

Czy borelioza jest chorobą zakaźną?

Tak, borelioza jest chorobą zakaźną, bakteryjną, wywołaną przez krętki *B. burgdorferi* s. l. Krętkowica ta jest natomiast mało zaraźliwa, to znaczy jej przenoszenie z osobnika chorego na zdrowego, bez udziału wektorów, nie występuje.

Czy z boreliozy można wyleczyć się całkowicie?

Tak, większość osób prawidłowo leczonych, szczególnie we wczesnym okresie choroby, zostaje całkowicie wyleczona. Według międzynarodowej grupy ekspertów nie jest istotne, czy pojedyncze krętki mogą przetrwać żywe w organizmie człowieka, ale jakie ma to znaczenie patogenetyczne. Historyczne doniesienia o przewlekłej boreliozie są aktualnie weryfikowane na podstawie restrykcyjnych kryteriów medycznych opartych na dowodach (ang. evidence based medicine). Trwają badania nad „przewlekłą boreliozą” czy „zespołem po boreliozie”. W praktyce klinicznej należy wystrzegać się przypisywania niecharakterystycznych objawów chorobowych tzw. przetrwałemu zakażeniu *B. burgdorferi* s. l., pamiętając, iż przeciwciała utrzymują się wiele miesięcy, a nawet lat po leczeniu.

***Nie leczymy odczynów serologicznych!
Leczymy pacjenta!***